

God geeft zijn volk manna

Exodus 16:1-17:7

Thema: Brood uit de hemel

Doel

De kinderen ontdekken dat God zijn volk niet alleen te drinken geeft. Hij geeft ook iedere dag genoeg brood

Toelichting

Het volk Israël kan niet in Elim blijven. Het moet verder gaan. Dan ontstaat een tekort aan eten. De Israëlieten gaan met hun zorgen niet naar de HEER, maar beginnen te mopperen tegen Mozes en Aäron. Ze wensen zelfs terug zijn in de slavernij van Egypte. Het was daar nog niet zo slecht. Er was in ieder geval brood en vlees genoeg. De HEER straft zijn volk niet, maar laat het brood uit de hemel regenen, iedere dag genoeg voor iedereen. Als ook nog kwakkels voor hun voeten neervallen, is de honger voorbij. Toch blijven de Israëlieten het moeilijk vinden afhankelijk te zijn van een goede God. Niet veel later eisen ze van Mozes water. En weer geeft de HEER wat ze vragen.

Titel van het ONDERBOUW-verhaal: Het regent brood

Richtlijnen: Vraag aan de kinderen wat er uit een wolk kan vallen. Regen, hagel en sneeuw. Grote en kleine druppels en korrels. Soms zit er een beetje zand in de regen. Dan worden de ramen en alles wat buiten staat vies. Zou het ook hagel-slag kunnen regenen? Of snoepjes? Of brood?

Vertel dan aan de jongste kinderen dat de Israëlieten honger krijgen in de woestijn. Er groeit niets en wat ze hebben meegenomen raakt op. Weer moppert Israël: In Egypte hadden we brood en vlees, hier niets. Dan laat God het regenen. Kleine witte korreltjes. De Israëlieten proeven ervan. Het zijn heerlijk zoete broodkorreltjes. Iedere dag, behalve op de rustdag ligt er een laagje, genoeg voor het hele volk. 's Avonds komen er duizenden vogels tussen de tenten. Nu heeft God hun ook vlees gegeven. Wat zorgt God goed voor hen!

Titel van het MIDDENBOUW-verhaal: God geeft genoeg voor elke dag

Richtlijnen: Heb jij wel eens honger gehad? Nee, niet trek in een snoepje of iets anders dat je lekker vindt. Echt honger, dat er geen eten is. Mensen die een grote overstroming meemaken of voor de oorlog moeten vluchten maken dat soms mee. Ze rennen weg voor het water of het geweld; ze kunnen niets meenemen of kopen. Dagenlang niets eten, dat is vreselijk. Je krijgt er pijn in je buik van en voelt je zwak en ziek.

De Israëlieten in de woestijn hebben honger. Ze geven Mozes, Gods knecht, daarvan de schuld. Hij heeft hen hier gebracht. Weer vergeet het volk God. Ze gaan zelfs zover dat ze zeggen dat ze liever slaven in Egypte waren dan dit. Een ondankbare belediging van de HEER. God antwoordt niet met boosheid, maar geeft het volk manna. Precies genoeg voor iedereen en elke dag. Niet te veel en niet te weinig. God laat kwakkels voor hun voeten vallen, zodat ze vlees hebben. Vrijheid en dagelijks brood, geschenken van God. Ook voor jou.

Titel van het BOVENBOUW-verhaal: Wat is dat?

Richtlijnen: De Israëlieten geven God een klap in het gezicht door Mozes te verwijten dat hij hen in de woestijn heeft gebracht. De slavernij met brood en vlees in Egypte was beter dan het leven in vrijheid nu. Weer is God geduldig en geeft manna. Mozes mag het hemelse brood aankondigen.

De hongerige Israëlieten zien het schilferachtige laagje liggen rond het kamp. Zou het eetbaar zijn? Wat zou de HEER hun geven? 'Wat is dat?' (in het hebreuws: 'manna'). Dan blijkt Gods goedheid en wijsheid. Het manna is lekker en zoet als honing. Voor iedereen is er één omer, precies genoeg. Meer verzamelen heeft geen zin, want de volgende dag is het bedorven. God geeft letterlijk het dagelijks brood. Behalve de dag voor de rustdag, dan mogen ze een dubbele hoeveelheid verzamelen. De rustdag zelf is om uit te rusten en te genieten en vooral om God dankbaar te zijn. Toch blijven de Israëlieten het moeilijk vinden afhankelijk te zijn van hun goede God. Niet veel later eisen ze van Mozes water. En weer geeft de HEER wat ze vragen.

Extra bijbelgedeelte: Johannes 6: 47-51

(Jezus zegt Hijzelf het brood is dat leven geeft. Nog meer dan in het manna zien we Gods geduld en liefde met zondige mensen in Jezus. Hij geeft niet alleen tijdelijk leven (brood voor duizenden mensen), maar vergeving en Gods Koninkrijk)

Auteur: DW

Achtergrondinformatie

Bij het bijbelgedeelte

In de geschiedenis van vorige week hoorden we hoe God zijn volk voorziet van (gezond) water (zo ook na dit hoofdstuk, Ex. 17:1-7). In hoofdstuk 16 gaat het over vast voedsel. Hoewel er ook sprake is van kwartels, ligt de nadruk op Gods gave van het 'manna' dat gedurende heel de woestijnreis het hoofdvoedsel van de Israëlieten zou blijven. Reeds bij de oude rabbijnen leefde de gedachte dat in de eindtijd manna en water de mensen opnieuw zullen voeden (vgl. Opb. 2:17 en 7:17). Ook het houden van de sabbat is een belangrijk thema in Exodus 16. En de verbinding van het manna met de Thora, het onderricht van Godswege, verdient onze nadrukkelijke aandacht (vers 4 en 33-34).

Het zal de Israëlieten niet zijn meegevallen om de paradijselijke oase Elim te moeten verlaten (vers 1). Maar op weg naar het beloofde land moet het – toen en nu – door menige woestijn heen. Het reisdoel is de berg Sinaï, waar God zijn verbond met Israël zal bevestigen en zijn Thora zal uitvaardigen. Maar eerst is er de barre woestijn van Sin. Opnieuw gaat het volk klagen (verzen 2-3). Zie voor dit 'morren' ook de uitleg van vorige week. Bijzonder is hoe de Here God in zijn reactie aansluit op de door het volk geklaagde nood. In Egypte hadden de Israëlieten vlees en brood. Welnu, God zal hun vlees en brood geven. In de verzen 4 en 5 klinkt de belofte dat Hij brood uit de hemel laat regenen. God verbindt er echter ook een test aan. Dat is geen nodeloze plagerij. De woestijntijd van Israël is immers ook proeftijd, in de zin van voorbereiding op en toerusting voor de roeping van het volk in het beloofde land. De 'test' richt zich op het houden van de rustdag (sabbat). Op de zesde dag moeten de Israëlieten een dubbele portie 'manna' inzamelen, op andere dagen echter niet meer dan ze voor die dag nodig hebben. Zo moet Israël leren trouw te zijn in de dienst aan God.

Vanaf vers 6 spreken Mozes en Aäron het volk aan. Let op hoe de nadruk ligt op de majesteit (heerlijkheid; Hebreeuws kabood) van de HEER. De Israëlieten zullen de volgende ochtend deze verschijningsvorm van Gods wezen zien in een wolk (vers 11) en daarmee de kracht moeten erkennen van deze God die hen zelf uit Egypte heeft geleid. Vanaf vers 8 neemt Mozes het woord, hier horen we ook over vlees dat God zal geven, 'want de HEER heeft uw geklaag gehoord'. Tegelijk moet het volk beseffen hoe ernstig hun verzet is. Niet Mozes en Aäron, maar de HEER zelf is het object van hun weerspannigheid. De kernvraag is daarmee toen en nu: vertrouwen we God?

Vanaf vers 9 bevinden we ons kennelijk al op de volgende ochtend. Op aanwijzing van Mozes en Aäron stelt het volk zich op met het gezicht naar de woestijn. Juist vanuit die barre, doodse omgeving (waar je niets hoopvol van zou verwachten) volgt de openbaring van Gods majesteit. Opnieuw klinkt (via Mozes) Gods belofte. 's Avonds zal er het vlees van zwermen kwartels zijn, elke ochtend is er 'brood uit de hemel'. Het slot van vers 12 vertelt het hogere doel: 'Dan zullen jullie inzien dat Ik, de HEER, jullie God ben'.

Vanaf vers 13 lezen we hoe dit vervolgens ook gebeurt. Grote zwermen neerstrijkende kwartels voorzien het volk in de avond van vlees. En de volgende ochtend ligt er onder de dauw een schilferachtige laag als rijp. 'Wat is dat?', vragen de verbaasde Israëlieten aan elkaar (vers 15). In het Hebreeuws staat hier: maan hoe, waarvan de naam manna is afgeleid (pas in vers 31 zo door de Israëlieten genoemd). Ook de 'test' van vers 4-5 wordt uitgevoerd. Het leerproces verloopt op wonderlijke, bijkans humoristische vertelde wijze. Of men nu te veel of te weinig verzamelde, iedere Israëliet blijft bij nameting de voorgeschreven ene 'omer' (= ruim 2 liter) te hebben. En wie stiekem toch iets extra's wilde bewaren, vindt het stinkend en onder de wormen terug.

Vanaf vers 21 valt de nadruk op de speciale verordening voor de sabbat. Daarvoor moest men op de voorafgaande dag een extra portie verzamelen en klaarmaken (koken of bakken; vers 23; te denken is wel aan een soort van koeken). Ook nu zijn er enkele hardnekkige mensen die op de sabbat toch op zoek gaan. Daarop beklaagt de HEER zich tegen Mozes (verzen 27-29). Let op de pijn die God ervaart vanwege het overtreden van zijn voorschriften en (daarachter) het gebrek aan vertrouwen van de Israëlieten in de HEER die hen toch uit het slavenland Egypte had bevrijd.

In vers 31 lezen we meer gedetailleerd wat het manna inhield: 'Het leek op korianderzaad, maar dan wit, en het smaakte als honingkoek.' Nota bene: het leek op korianderzaad, een zoetig kruid dat net als de andere delen van deze plant goed eetbaar is. Het was echter iets anders, zo houdt dit vers ons ook voor. Alle nadruk valt daarbij op de verkondiging dat Israël van 'genadebrood' leefde. Tussen haakjes: als het er op aankomt, doen we dat toch allemaal?

Als een blijvend teken van dit wonder van Gods goedheid voor latere generaties legt Aäron op Mozes' bevel een kruik met één omer manna bij de verbondstekst (verzen 32-34). De uitvoering daarvan moet wel hebben plaatsgevonden na de gave van Gods wet (Ex. 19 e.v.) en de bouw van de tabernakel (Ex. 25 e.v.). Het slotvers (35) onderstreept dat Israël de volle veertig jaar van de woestijnreis leefde van het manna.

Vers voor vers:

- Vs 4: Ik zal voor jullie brood uit de hemel laten regenen': In Johannes 6:30 e.v. neemt Jezus in een lange toespraak dit beeld over en betreft het op zichzelf. Jezus is het brood dat uit de hemel is neergedaald en daardoor ontvangt wie in Hem gelooft eeuwig leven. Om die reden is Jezus meer dan Mozes.
- Vs 13 'Diezelfde avond kwamen er grote zwermen kwartels aangevlogen': In Numeri 11 lezen we een verhaal dat specifiek over de kwartels gaat. Op de klacht van het volk dat ze altijd maar van dat manna moeten leven en dat ze zin in vlees hebben, volgt zowel verhoring als een straf: ze zullen vlees eten tot ze er ziek van worden (11:20, en wellicht is dat ook de 'slag' die God volgens 11:33 toebrecht aan het volk). Daarbinnen speelt nog de bijzondere geschiedenis van het profeteren door de 'raad van 70' en in het bijzonder door Eldad en Medad. De inhoudelijke discrepantie tussen Exodus 16 (met nog al wat spanningen binnen deze geschiedenis zelf) en Numeri 11 hebben geleid tot vele theorieën over verschillende bronnen en processen van redactie. Zelf heb ik hier nooit zo'n probleem mee gehad. Gods Woord komt ook in dit opzicht in menselijke gestalte en door menselijke processen heen naar ons toe. Daarbij hebben Exodus 16 en Numeri 11 elk hun inhoudelijke spits, waarop we ons mogen concentreren. Deze geven ook de richting voor vertelling en verkondiging aan.
- Vs 31 'Het leek op korianderzaad...': Er is veel gespeculeerd over wat het manna nu precies was. Er is gewezen op natuurverschijnselen die in de regio voorkomen. Zo scheiden op de tamarisk parasiterende schildluizen in de maanden mei en juni een suikerhoudend vocht af, dat in korrelige, geelwitte druppels op de grond valt. Ook andere woestijnvegetatie wordt als mogelijke bron van herkomst genoemd, bijv. de kameeldoorn die in het huidige Israël 'manna' wordt genoemd. Dergelijke verklaringen voldoen echter maar ten dele. Het manna was er volgens Exodus 16 immers het hele jaar door en overal in gelijke mate. Wij zullen het dan ook moeten doen met de verkondiging van een immens wonder van Godswegen: God voedt zijn volk in de woestijn. Dan is er altijd genoeg, maar genoeg is ook genoeg.
- Vs 34 '... legde Aäron de kruik neer voor de verbondstekst, om het manna daar te bewaren': Volgens Hebr. 9:4 was de kruik verguld en werd ze (later) bewaard in de ark van het verbond.

Vraag

- Een van de lessen van deze geschiedenis is: we hebben genoeg aan wat God ons voor het levensonderhoud van elke dag afzonderlijk geeft. Hoe kunt u dat (meer) vormgeven in uw leven?

Auteur: WMB

Liederen

Psalm 78: 1, 2, 7, 8, 9, 10

Lied 659

(=Gezang 224)

Lied 655

(=Gezang 225)

Lied 806

Als je dorst hebt

Liedjes voor kinderen 2 – Elly en Rikkert

Zo maar te gaan

Alles wordt nieuw 2: 6

Ken je dit verhaal?

Hemelhoog 55

Manna

Heerlijk – Chr. Kinderboeken

Onze Vader

Hemelhoog 547

Lees je Bijbel, bid elke dag

Hemelhoog 382

Dit is de dag

Opwekking 32

Hoe kwam Mozes door de Rode zee?

Hemelhoog 59

Auteur: PZ

Het regent brood

Dit verhaal kunt u vertellen als een zogenaamd 'Mee-Speel-Verhaal'.

De kinderen kunnen tijdens de vertelling meespelen door middel van het nazeggen van bepaalde woorden of zinnen. Deze staan cursief gedrukt.

U zegt het eerst, de kinderen zeggen het na.

Ook kunnen ze bepaalde emoties uitbeelden, of geluiden maken. Ook dit staat cursief gedrukt. Doe zelf mee, doe het voor.

U kunt er voor kiezen om dit alle kinderen te laten doen, of tijdens het vertellen een kind aan te wijzen die dit doet. Ook kunt u kinderen tijdens het vertellen mee laten spelen door iets uit te beelden.

Als ze dan iets moeten doen of zeggen kunt u dit fluisterend aan hen vertellen.

Speel zelf ook mee.

Spreek van te voren af, dat als u uw hand als stopteken omhoog steekt, de kinderen stil zijn.

De kinderen blijven gewoon op hun plek zitten tijdens het vertellen, tenzij er kinderen iets uit moeten beelden waarbij ze moeten lopen.

Zelf kunt u het verhaal beeldend vertellen.

Kom van uw stoel, loop rond, of maak bepaalde bewegingen die van toepassing zijn.

Inleiding

Kom even terug op het verhaal van vorige week.

Laat er eventueel een plaat van zien uit een kinderbijbel of van internet.

Het volk Israël is gered uit Egypte en gaat op weg naar het beloofde land. Maar ze moeten door de woestijn reizen en dat is niet makkelijk. Het is er heet en droog.

De mensen krijgen dorst, het water is op. Maar God zorgt voor hen. Hij geeft water en schaduw, onder prachtige palmbomen. Hier kunnen ze een tijdje uitrusten.

Bijbelverhaal

Wat hebben de mensen het fijn, hier bij Elim. Er is genoeg lekker fris water om te drinken.

Als het te heet wordt kunnen de kinderen in de schaduw van de palmbomen zitten. Maar ja, hier kunnen ze niet altijd blijven. Ze moeten verder reizen om naar het beloofde land te gaan. Verder door de woestijn.

God wijst hun de weg. Hij wil dat ze naar de berg Sinaï gaan. Daar wil Hij de mensen iets belangrijks vertellen.

Mozes, de leider vertelt wat ze moeten doen.

Alle spullen worden ingepakt en daar gaan ze.

(loop met de kinderen een rondje door de kring en laat ze doen wat je zegt)

Met z'n allen in een lange rij lopen ze verder. De tassen hebben ze op hun rug. Het is warm en heet.

'Pfff, pfff', puffen ze. 'Wat is het heet'.

Ze lopen met hun voeten in het zand van de woestijn.

'Slof, slof'.

Ze lopen tussen door de stenen die er ook liggen, héél veel stenen. *'Slof, slof'.*

Af en toe stoten ze hun teen: *'Au!'*

'Pfff, pfff', puffen ze. 'Wat is het heet'.

(Laat de kinderen weer gaan zitten)

Waarom lopen ze hier eigenlijk? Ze hebben het warm, ze krijgen honger.

Waarom zijn ze eigenlijk uit Egypte weggegaan? Daar hadden ze tenminste genoeg vlees en brood te eten!

De mensen beginnen te mopperen en te klagen tegen Mozes: *'Mopper, mopper, klaag, klaag.'*

'De Here God had ons beter in Egypte kunnen laten!'

'Mopper, mopper, klaag, klaag.'

Waarom hebben jullie ons hier in deze woestijn gebracht?

'Mopper, mopper, klaag, klaag.'

Hier zullen we allemaal sterven van de honger!' *'Mopper, mopper, klaag, klaag.'*

De mensen mopperen en klagen eigenlijk tegen de Here God.

De HEER weet wel wat er is. Hij houdt van zijn volk en wil voor hen zorgen.

Hij wil zo graag dat ze ook van Hem houden. In Hem geloven. Hem vertrouwen.

Mozes zegt tegen de mensen: 'De Here God heeft gehoord dat jullie zo mopperen. Dat is niet fijn.

Iedereen moet voor de Here God knielen en kijk eens daar.... naar de woestijn...'

De mensen knielen neer en kijken richting de woestijn. Er komt een wolk van stralend licht!

De Here God zelf gaat praten!

God zegt tegen Mozes: 'Zeg tegen de mensen dat ze vanavond vlees zullen eten en morgen brood. Dan zullen ze begrijpen wie Ik ben: De HEER, hun God.'

lees verder op de volgende bladzijde

Die avond komen er een heleboel vogels aanvliegen, kwartels. Ze kunnen niet goed vliegen en komen tussen de tenten terecht. De mensen kunnen de vogels zo pakken. Ze bakken die en eten het vlees op. 'Hap, hap, hap.' Heerlijk is dat! 'Hap, hap, hap.' Er is genoeg voor iedereen! 'Hap, hap, hap.'

De volgende ochtend regent het zachtjes. Als het droog is, is de grond in de woestijn bedekt met een dun wit laagje. De Israëlieten zien het, maar ze begrijpen niet wat het is. 'Wat is dat, wat is dat?', zeggen ze tegen elkaar. 'Dit is het brood dat de HEER jullie te eten geeft', zegt Mozes. Hij wil dat je er zo veel van opraapt als je nodig hebt.'

(Doe alsof je met de kinderen het manna opraapt, laat ze je na doen)
De mensen pakken kruiken en manden, ze rapen de witte korreltjes op.
Ze ruiken er aan. *(ruiken)*
Ze proeven er voorzichtig van. *(proeven)*
'Mmm, mmm', lekker. Het proeft zoet, net als honing.
De mensen hebben precies genoeg opgeraapt.
Van de korreltjes kunnen ze koeken en broden bakken die ze lekker opeten. 'Hap, hap, hap.'
Heerlijk is dat! 'Hap, hap, hap.'
Er is genoeg voor iedereen! 'Hap, hap, hap.'
De mensen noemen de witte korreltjes 'manna'. Ze kunnen er elke dag van eten.
God zorgt voor hen. Hij geeft genoeg voor iedereen.

Elke dag reizen de mensen een stukje verder. Maar op een dag is het water op. De Israëlieten beginnen weer te mopperen en te klagen tegen Mozes.
'Mopper, mopper, klaag, klaag.'
Ze maken zelfs ruzie met Mozes: 'Geef ons te drinken', schreeuwen ze. 'Geef ons te drinken.'
'Waarom maken jullie ruzie met mij?' vraagt Mozes.
'Waarom vertrouwen jullie niet op de Here God. Hij kan ons helpen.'

Maar de mensen blijven mopperen en klagen: 'Mopper, mopper, klaag, klaag.'
'De Here God had ons beter in Egypte kunnen laten!' 'Mopper, mopper, klaag, klaag.'
Waarom hebben jullie ons hier in deze woestijn gebracht? 'Mopper, mopper, klaag, klaag.'
Hier zullen we allemaal sterven van de dorst!' 'Mopper, mopper, klaag, klaag.'
'Here, wat moet ik doen?', vraagt Mozes aan de Here God.
'Ga naar de berg Horeb, zegt de Here God, 'Neem je stok mee. Ik zal bij de berg op je wachten, bij de rots. Als je op de rots slaat zal er water uit stromen. Dan kan het volk drinken.' Mozes doet wat de Here God zegt.
Hij slaat met zijn stok op de rots. De rots scheurt open en er stroomt fris helder water uit!
Iedereen ziet wat er gebeurd. Wat een wonder!
Er is genoeg voor iedereen om te drinken! 'Slurp, slurp, slurp, slurp.' Wat heerlijk is dat!
God zorgt voor zijn volk, omdat Hij zoveel van hen houdt. Ze moeten leren om ook van Hem te houden, Hem te vertrouwen.

Afsluiting

Laat een plaatje zien van dit verhaal uit een kinderbijbel of van internet.
Laat de kinderen er op reageren.

Zing eventueel het lied 'Mijn God is zo groot, zo sterk en zo machtig'.

<https://www.youtube.com/watch?v=EiialAWU4Jk>

Mijn God is zo groot, zo sterk en zo machtig,
er 's niets dat God niet kan doen. (2x)
De bergen schiep Hij, rivieren erbij,
de sterren maakte Hij ook!
Mijn God is zo groot, zo sterk en zo machtig,
er 's niets dat God niet kan doen.

Mijn God is zo groot, zo sterk en zo machtig,
er 's niets dat God niet kan doen. (2x)
Mijn Vader is Hij, Hij maakte mij blij,
Hij zorgt voor jou en voor mij.
Mijn God is zo groot, zo sterk en zo machtig,
er 's niets dat God niet kan doen.

Mijn God is zo groot, zo sterk en zo machtig,
er 's niets dat God niet kan doen. (2x)
Heb jij soms verdriet? 't is God die het ziet,
Hij legt zijn handen op jou.
Mijn God is zo groot, zo sterk en zo machtig,
er 's niets dat God niet kan doen.

Auteur: EZD

God geeft genoeg voor elke dag

Inleiding

Soms hoor ik mensen zeggen: 'Poeh, wat heb ik een honger!' Maar eigenlijk hebben ze dan geen honger. Ze hebben trek. Wat is het verschil?

Hoe voelt echte honger?

Mensen die een grote overstroming meemaken of voor de oorlog moeten vluchten maken dat soms mee. Ze rennen weg voor het water of het geweld; ze kunnen niets meenemen of kopen. Dagenlang niets eten, dat is vreselijk. Je krijgt er pijn in je buik van en voelt je zwak en ziek. In het vorige verhaal kregen de Israëlieten dorst, ze leerden dat God hun Helper is. In dit verhaal leren ze nog meer.

Bijbelverhaal

De Israëlieten vertrekken uit Elim. Ze reizen verder. Op weg naar het beloofde land. Ze hebben weer goede moed. Maar dat duurt niet lang. De voorraden raken op. De zakken worden steeds leger. Maar ze zullen nu toch wel weten dat God hen helpt? Dat ze tot Hem mogen bidden, zoals Mozes hen heeft voorgedaan?

Maar nee. Op een avond, als ze na een dag reizen gestopt zijn, lopen er heel wat mannen naar Mozes en zijn broer Aäron toe: 'Mozes en Aäron! Waarom hebben jullie ons meegenomen naar de woestijn? Om ons hier te laten sterven? Had ons in Egypte gelaten, daar hadden we tenminste genoeg brood en vlees. Nu raken onze zakken en potten leeg. Straks is alles op. Straks gaan we hier dood van de honger!' Boos staan ze voor Mozes en Aäron, hun vuisten gebald. Klaar om... ja, om wat? Vergeten ze niet wat? Wie heeft hen hier gebracht? Wie heeft hen bevrijd uit Egypte, uit een hele moeilijke tijd? Wie heeft hen door de zee geleid? Wie wijst hun de weg? Wie heeft hun bij Mara schoon water gegeven? Wie heeft hen in Elim laten uitrusten?

God geeft Mozes direct antwoord. En vertelt hem wat er gebeuren zal. Elke dag zullen ze brood van God krijgen. Maar alleen genoeg voor die dag. Want de mensen moeten leren dat ze elke dag op God mogen vertrouwen.

'Geef ons elke dag ons dagelijks brood.' Wij bidden dat elke dag. Jezus heeft ons dat geleerd. Maar ook wij vinden het vaak moeilijk om op God te vertrouwen, dat Hij ons geeft wat we nodig hebben. De Israëlieten kenden dat gebed niet. Maar God wil hun leren Hem niet te vergeten, Hij wil hun leren op Hem te vertrouwen. Zodat ze elke dag aan Hem denken. En weten dat ze alles ontvangen wat ze nodig hebben. Elke dag opnieuw.

Mozes en Aäron vertellen het volk wat God hun gezegd heeft. 'Brood zal er komen en vlees! Vanavond al krijgen jullie vlees. God geeft het jullie! Hij hoort jullie geklaag. Maar waarom vertrouwen jullie niet op Hem? Mopper niet tegen ons. Vraag aan God wat je nodig hebt. Vergeet Hem niet. En morgen krijgen jullie brood. Ga daar maar staan, kijk naar de woestijn.'

Dan verschijnt voor al die mensen die daar staan de wolkkolom, waarin God dichtbij zijn volk komt. Zo zien ze wie God is, de Machtige!

En die avond zien ze nog iets wonderlijks. Er landen vogels, niet te tellen zoveel, vlakbij al hun tenten. Ze zijn gemakkelijk te vangen, moe van hun reis door de woestijn. Deze kwartels kunnen heerlijk worden klaargemaakt en gegeten, genoeg voor iedereen.

Dan breekt de volgende morgen aan en de mensen komen uit hun tenten. God heeft brood beloofd.... Ze zien op de grond een laagje witachtige korrels. 'Wat is dat?', vragen ze aan Mozes. 'Dit is het brood dat de HEER u te eten geeft.', zegt Mozes. 'Maar luister, verzamel alleen voor vandaag, voor wat u vandaag voor uzelf nodig hebt. Meer niet. God zal u dit elke dag geven, vertrouw op Hem.'

En de mensen verzamelen. Ze pakken enthousiast de korreltjes op. 'Mmmm, lekker zoet! Proef maar!' Ze stoppen het in schalen, kruiken of doeken, net wat ze hebben. Een oude man kan moeilijk bukken, hij kan maar een beetje meenemen. Een jong meisje doet erg hard haar best en heeft zo een schaal vol. Maar als ze de schalen naast elkaar zetten hebben ze evenveel. Wonderlijk. God geeft aan iedereen genoeg!

Mozes waarschuwt hen nog een keer: 'Luister, bewaar niets voor morgen. Want morgen krijgt u weer deze korreltjes, dit manna van God.' Sommige mensen vinden dit erg moeilijk en bewaren toch wat in een kruik in hun tent. Maar als ze er de volgende dag in kijken.... 'Oeh, wat vies!', roept een jongetje, 'dat lust ik niet! Daar zitten wormen in! En het stinkt ook nog!' De ouders schamen zich, hadden ze nu maar geluisterd naar Mozes en gehoorzaam geweest aan God en op Hem vertrouwd.

Zo reizen ze verder door de woestijn. Iedere morgen is er manna. Hun hele reis door de woestijn hoeven de Israëlieten geen honger meer te hebben, omdat God hun elke dag te eten geeft.

Als ze verder reizen komt er een moment dat er weer geen water is. 'Mozes! Geef ons water! Geef ons te drinken!', roepen de mensen, 'Mozes, waarom heb je ons meegenomen uit Egypte? Hier sterven we! En onze kinderen ook en ons vee! We hebben zo'n dorst.' Weer vergeten de mensen te bidden. Ze vragen niets: ze klagen. Ze mopperen, ze roepen. Maar ze vergeten te bidden. Mozes wordt er verdrietig van. 'Wat moet ik doen, God?', bidt hij, 'Ze zijn zo boos, straks gooien ze met stenen naar me. Ze vragen zich af of U wel bij ons bent.' God vertelt Mozes wat hij moet doen. 'Verzamel de oudsten van het volk een neem ze mee naar de rots die Ik je aanwijs. Neem ook je staf mee en laat het volk volgen. Bij die rots ben Ik. Sla dan op de rots en er zal voor iedereen water uit stromen.' Mozes doet wat God tegen hem zegt en zo gebeurt het. Opnieuw geeft God zijn volk water en opnieuw zien ze dat Hij voor hen zorgt. God is te vertrouwen.

→
lees verder op de volgende bladzijde

Afsluiting

- Hoe heten die korreltjes? Wie weet dat? En de vogels?
- Waarom mogen de Israëlieten niets overhouden voor de volgende dag?
- Op één dag mochten ze dat wel, als het sabbat was hoefden ze niet te rapen, dan mochten ze wel manna bewaren tot de volgende dag, zodat ze op de sabbat konden uitrusten.
- Wat vinden de Israëlieten moeilijk? (Op God vertrouwen, Hem bidden, geduld hebben, gehoorzaam zijn aan de regels die God geeft.)
- Vinden wij dat vertrouwen ook moeilijk? Waarom wel, niet?
Hoe kunnen wij elkaar daarbij helpen?
- 'Geef ons heden ons dagelijks brood.' Uit welk gebed komt dat? Zullen we het samen bidden?

Auteur: NCvD

Wat is dat?

Nodig voor dit verhaal: een verteller en 2 tieners. (evt. in reizigerskleding, sandalen en bekpakking.) lege gebedskaartjes en een pen.

Wij willen jullie vandaag weer een verhaal vertellen van de tocht door de woestijn.

Bijbelverhaal

VERTELLER:

De grote groep Israëlieten heeft een heerlijke tijd gehad bij Elim. Vorige week hebben we dat gehoord. Het was zo'n mooie plek onder de palmbomen en bij de waterbronnen. Nu krijgen ze de opdracht om verder te trekken. Ze zijn immers op weg naar het beloofde land. Als alles weer ingepakt en opgezaaid is, lopen ze de route die Gods wolk hun wijst. Ze gaan in de richting van de berg Sinaï. Ze moeten de woestijn weer in. De woestijn is in de Bijbel vaak een plek om levenslessen te leren, om te groeien in het geloven... Dat gebeurt ook met het volk. Opnieuw is er een test; Er is voor zoveel mensen in de woestijn niet genoeg te eten. En dan duurt het niet lang of er wordt gemopperd. De mensen denken terug aan de tijd toen ze nog in Egypte woonden. Ze moesten er sla-venwerk doen, ja dat was zo. Maar ze hadden wel eten. 'Waren we maar bij de vleespotten van Egypte gebleven', mopperen ze. 'Daar was eten genoeg. Brood aten we daar, zoveel als we lusten. Hebben jullie ons daarom verlost om ons hier in de woestijn te laten sterven van de honger'. Boos staan ze voor hun leiders Mozes en Aäron. Met gebalde vuisten, met ogen vol vuur. 'We waren liever in Egypte dood gegaan, dan hier, Mozes!'. Nu zijn we vrij, zeg jij, maar wat hebben we eraan. Hebben wij hierom gevraagd!. De ene opmerking is nog venijniger dan de andere.

THIRZA:

Ik kan me daar wel wat bij voorstellen. Als ik trek heb en er is niets in de koelkast. Of als ik met honger thuis kom en mijn moeder heeft iets gekookt, wat ik echt niet lust. Nou, dan ben ik ook wel zo, dat ik lelijke dingen zeg. En voor de mensen in de woestijn was er geen supermarkt om de hoek.

JOËL:

Best wel slecht van ons, dat we zo snel negatief kunnen doen. Als ik aan het verhaal van vorige week denk, hoe God voor gezond water zorgde. Dat kan Hij nu toch weer doen, waarom vragen ze Hem dat niet gewoon?

VERTELLER:

Nee, vragen doen ze niets. En heel bijzonder vind ik het, dat er in de Bijbel staat, wat God zegt tegen Mozes; 'Zie, Ik zal voor jullie brood uit de hemel laten regenen' 'Ik wil jullie op de proef stellen, of jullie Mij echt gehoorzaam zijn'. Het volk moet erop uit gaan en elke dag zoveel verzamelen als elk gezin nodig heeft.

THIRZA: (verbaasd)

En dat zegt God tegen mensen die zo hebben lopen mopperen? Gaat Hij echt een wonder doen? Gaat Hij hun eten geven? En meteen al in de avond vlees?

JOËL:

Ja, en als al die mopperaars slapen, werkt God nog. Want als de Israëlieten 's morgens hun tenten opendoen. Ligger er op de grond prachtige witte korrels. Ze hebben geen idee wat het is. Ze moeten het aan Mozes vragen.

VERTELLER:

Dat weten ze niet, nee. Ze hebben het nog nooit gezien. Mozes vertelt 'Dit is het brood dat de HEER u te eten geeft'. Het ziet er aantrekkelijk uit. Het smaakt goed. Het lijkt op korianderzaad, maar dan wit. Als je het bakt, smaakt het als gebakken koek met honing. Je kunt er ook pap van koken. Het is heel voedzaam. Het is hemel-se kwaliteit! God laat verder weten dat iedere Israëliet voor de zon op komt hier 2 kilo van mag oprapen. Dat is genoeg voor één persoon. Het blijft 24 uur goed. Alleen op vrijdag moet iedereen een dubbele portie verzamelen, omdat er op de sabbat geen manna valt. Best spannend of deze regels niet te moeilijk zijn voor het volk. De tijd zal het leren.

Maar voor dat God dit alles geeft, gaat Hij het volk eerst wat leren: Ze moeten voelen wat ze gedaan hebben. Mozes moet daarom tegen het volk zeggen: Vanavond zullen jullie weten dat Ik, de HEER jullie uit het land Egypte heb verlost. Het waren niet Mozes en Aaron, tegen wie jullie zo boos hebben gedaan. Je hebt het tegen Mij gedaan. En Ik zal laten zien wie Ik ben. Alle mensen moeten hun gezicht naar de woestijn draaien. Ze zien een wildernis; een zandwoestijn en kale rotsen. Geen duidelijke wegen. Boven in de lucht zien ze de wolkkolom. De HEER laat iets oplichten in de wolk. Ze zien een schitterende vuurgloed. Midden op de dag. De HEER laat het licht dat normaal alleen 's nachts aan gaat, nu overdag schitteren. Dat vuur laat Gods heerlijkheid en macht zien. Maar ook Gods toorn. Die wolk laat zien dat God met hen meegaat, als een gids gaat Hij hen voor. Maar er valt met God niet te spotten. Daar moeten alle mensen, de ouderen en de kinderen wel goed over na denken.

THIRZA:

Ik heb mijn vader ook horen schreeuwen tegen Mozes, dat hij liever wilde dat God hem in Egypte had laten sterven. Maar ik weet nog hoe hij in die vreselijke nacht huilend God dankte dat de engel bij ons niemand had ge-dood. Dat was hij nu zeker vergeten, vanwege de honger.

JOËL:

Ik snap ook niet hoe wij allemaal zo over God hebben kunnen denken, net of Hij het helemaal verkeerd heeft gedaan. Toen ik net die gloeiende wolk zag, was ik wel een beetje bang. Ik voelde me schuldig. Ik heb wel niet mee geschreeuwd, maar in mijn hoofd, zaten dezelfde boze gedachten. En ik begrijp wel, dat Gods geduld met ons een keer op is. Dat is wel duidelijk.

lees verder op de volgende bladzijde

VERTELLER:

Het volk is onder de indruk weer terug naar hun tentenkamp gegaan. Ze weten nu allemaal weer wie hun God is. Dat moeten ze niet meer vergeten. En dan..... in de avond vallen er honderden kwartels neer om rust te zoeken in de woestijn. De dieren zijn moe van het lange vliegen, en daardoor gemakkelijk te vangen. Het wordt voor iedereen een heerlijk maaltje. Het volk hoeft niet met een hongerige maag naar bed. En in de vroege morgen zijn de eerste mensen heel verrast en al snel komt iedereen zijn tent uit. Er is een wonder te zien. Overal liggen kleine korreltjes, ze glinsteren in het eerste zonlicht. De mensen weten wat ze moeten doen. Ieder raapt genoeg voor zichzelf.

En toch! Je zult het niet geloven, er zijn mensen die het heel spannend vinden of er morgen toch echt wel weer brood uit de hemel zal komen. Zij houden in een hoekje van de tent wat over voor de andere dag. Je weet maar nooit. Helaas, de andere dag stinkt het restant stinkt en er kruipen wormen uit.

THIRZA:

Ja, het stonk zeg, en Mozes was kwaad. Dat zullen die mensen niet gauw nog eens doen.

JOËL:

Op vrijdag heeft iedereen een dubbele portie opgeraapt. En toen bleef het wel twee dagen goed. Precies zoals God het had gezegd. Ook op de sabbat hadden we genoeg te eten. Niemand hoefde honger te hebben.

THIRZA:

Ik heb mensen gezien, die op vrijdag gewoon voor één dag hadden verzameld. Die kwamen op de sabbat uit hun tent. Maar toen lag er niets. Zij hadden wel honger. Zij hadden niet geluisterd. God had gezegd dat wij op de sabbat niet hoeven te rapen. Dan mogen wij rusten. Deze dag is een cadeau van onze God aan ons. Niet werken en toch eten. Voor onze familie is het een echte feestdag.

JOËL:

In die tijd heb ik samen met mijn oma een mooie tekst uit het hoofd geleerd:

Proef, en geniet de goedheid van de HEER, gelukkig de mens die bij Hem schuilt (Psalm 34:9)

VERTELLER:

Da's mooi Joël, Dat past mooi bij het laatste stukje wat ik nog moet vertellen. De HEER geeft Mozes nog een opdracht. Hij laat Aäron een kruik halen, die wordt gevuld met manna. Deze kruik moet worden bewaard. Hij krijgt een plekje in de tabernakel. En later in de Ark. Het volk mag nooit meer vergeten, dat ze in de woestijn 40 jaar lang, elke dag op hun God konden vertrouwen. Hij zorgde elke nieuwe morgen voor voldoende eten voor hen allemaal.

Vragen

1. Het volk is in de woestijn om dingen te leren. Weet je nog meer mensen die een periode in de woestijn zijn geweest, voor ze aan een taak begonnen. Wat zou je in de woestijn kunnen leren?
2. Wat leer je van de HEER in dit verhaal? Schrijf dat groot op. En dank Hem daar straks voor.
3. Het volk ging liever mopperen en boos worden, dan hulp vragen. Vinden jullie het ook zo lastig om hulp te vragen aan God? Praat er met elkaar over. Kun je elkaar erbij helpen?
4. Jezus leert ons bidden: Geef ons elke dag ons dagelijks brood. Dat moest het volk ook leren. Praat er met elkaar over wat dit betekende: Als ze naar bed gingen hadden ze een volle maag, maar er was geen eten meer op voorraad. Zouden wij dat wel kunnen? Wat wil God ons mensen hier mee leren?
5. Leer met elkaar de tekst die Joël geleerd heeft uit het hoofd. Of schrijf hem ergens mooi op. Bewaar deze tekst op een plekje waar je elke dag naar kijkt. En vraag aan God of Hij je wil laten zien wat deze tekst echt voor jou betekent.

Zingen

- Psalm 105 : 22, 24
- Psalm 75 : 1
- Mijn God is zo groot, zo sterk en zo machtig.

Auteur: RE

Vroeger was alles beter

Vroeger was echt alles beter, in Egypte was er eten en drinken! De mensen die mopperen vertellen er niet bij dat ze slaaf waren, dat ze niets te zeggen hadden. Nee ze hadden te eten en te drinken. Sommige mensen zijn wel heel snel tevreden. Ze hebben sinds de uittocht uit Egypte toch al op verschillende manieren gezien hoe God voor hen zorgt. En toch, ze kunnen het niet laten, ze mopperen op Mozes, op God. Ze zijn ruim 2 maanden onderweg en weten al niet meer hoe erg het eigenlijk was.

Nee, ik zeg niet dat het reizen door de woestijn makkelijk was, of heel prettig, het was geen luxe reis! Maar om nu te zeggen dat ze liever in Egypte waren gestorven.

God hoort het gemopper en zegt: vlees en brood zal ik jullie geven. Hij zal het uit de hemel laten regenen. Maar... ja ook nu is er een maar. God test het volk ook uit met de gift die Hij gaat geven.

Mozes en Aäron roepen het volk bij elkaar. God zelf komt ook in de wolk. Mozes spreekt namens God. Hij laat weten dat God hun geklaag heeft gehoord en geeft ook door dat God hen hoort en verhoort. En dat allemaal zodat het volk zou weten dat God hun God is.

Dit is ook een les voor ons. God hoort en ziet ons, ook als het we het zwaar hebben weet Hij wat er met ons gebeurt.

Die avond kwamen er grote zwermen kwartels, die kon men vangen en klaarmaken om te eten. Kwartels komen vaker voor in de Bijbel. Het volk kende deze vogel als eetbaar voedsel. De ochtend erna lag er een fijn, schilferachtig laagje, als rijp in de vroege ochtend op de aarde. Het wordt vergeleken met korianderzaad, klein, fijn spul. Wit en zoetig. Een cadeau uit de hemel. Genade, niet verdient. Manna wordt ook wel genadebrood genoemd.

Het volk wist niet wat het was. Mozes zei: dit is het brood dat de HEER u te eten geeft. Het volk kent het niet en noemt het spul manna. Elke dag moet het opgeraapt worden, voor iedere Israëliet een omer (ruim 2 liter). Alleen op de vrijdag moet men twee keer zoveel oprapen. Als er op een andere dag iets overbleef, stonk het de volgende dag en zaten er wormen in. Niet op de vrijdag. Dan moest er ook eten klaargemaakt worden voor de sabbat.

En weer zijn er mensen die het beter weten, mensen gaan op de sabbat toch manna zoeken, en vinden niets. God wordt er moedeloos van en klaagt bij Mozes over het gebrek aan vertrouwen van het volk.

Een kruik met daarin een omer manna wordt later door Aaron bij de wet van God gelegd en in de tabernakel bewaard.

Veertig jaar lang zorgde God op deze manier voor zijn volk.

Vragen

- Kun je je voorstellend dat de Israëlieten al na 2 maanden zeuren over hun omstandigheden en mopperen op Mozes en daarmee op God?
- Zijn er zaken uit je eigen leven waarover je weleens moppert op God?
- Mag je eigenlijk wel mopperen op God?
- Het manna kwam niet op de sabbat. God neemt zijn eigen regels heel serieus. Sta jij er wel eens kritisch bij stil bij wat je wel/niet doet op de dag die God apart heeft gezet?
- Het manna regende uit de hemel. Jezus zei later over zichzelf: Ik ben het brood des levens. Leg de overeenkomst tussen het manna en Jezus eens uit
- Het volk kreeg elke dag nieuw voedsel. Er is een spreekwoord wat (gebaseerd op de Bijbel) zegt: geen zorgen voor morgen. Wat hebben deze twee dingen met elkaar te maken.
- We weten niet precies wat het manna nu echt was. Is het voor jou/ voor jouw geloof nodig om dit soort dingen precies te weten? Hoe kwamen al die kwartels daar? Wat was het manna precies? Of kun jij het geloven zonder deze dingen precies te weten?

Aurteur: CdG